

PRESIUNEA ANTROPICĂ ASUPRA SPAȚIULUI SILVIC DIN JUDEȚUL PRAHOVA

Alexandru-Gabriel POSTOLACHE¹

Abstract

The paper "The anthropic pressure on the forestry area in Prahova County" describes the way in which man brings changes to the natural environment through various social and competitive economic actions. At the same time, it proposes to argue and explore from its own perspective the contradictory nature of the natural space through the vision of the modern world. Throughout the work, we have reported the main phenomena that occur in the anthropication process on forestry and it has been noticed that the man in order to satisfy his own desires does not respect certain rules of environmental protection.

Cuvinte cheie: *forest, anthropogenic factors, environment, land, ecosystem.*

Clasificarea JEL: Q23 Forestry

1. INTRODUCERE

Lucrarea de față își propune să surprindă aspecte importante din ciclul spațiului silvic deținut de Județul Prahova prin integrarea presiunii antropice. Totodată scopul cercetării, este acela de a contribui cu componente de noutate întemeiate științific, observând cunoașterea în totalitate a impactului uman asupra vegetației forestiere, de a integra o categorie de contribuții practice și teoretice pentru a preveni și a combate procesul infrațional din păduri și nu în ultimul rând, luarea anumitor măsuri pentru a reface ecosistemele forestiere care au fost afectate antropic. În evoluția pădurii românești, omul a avut și are un rol destul de important atât în sens pozitiv, dar și negativ. Necesitățile care au apărut pe parcurs au dus în timp la defrișări masive asupra multor suprafețe din România, de aici nelipsind și Județul Prahova. Suprafața de păduri din țara noastră s-a redus considerabil de la 75% în anul 1995 la 29 % în anul 2012 conform surselor furnizate de FAO și EUROSTAT. Structura lucrării este una destul de concisă și surprinde cele mai importante aspecte ale spațiului silvic din Prahova precum: biodiversitatea și presiunile antropice asupra acesteia, creșterea acoperirii terenurilor și schimbarea peisajelor și a ecosistemelor prin care se poate concluziona, faptul că dezvoltarea economică în urma gradului de antropizare este totuși nesuținută prin degradarea pe care o aduce mediului înconjurător.

Despăduririle ilustrează cele mai clare modificări într-un peisaj și au un impact vizual destul de puternic asupra privitorului mai ales în zona montană specifică Județului Prahova, dar și în trunchiurile masive de pădure existente odinioară.

Având în vedere toate aceste aspecte populația fie ea de la oraș sau de la sat trebuie să aibă grijă de mediul înconjurător și să îl ocrotească cât se poate de mult prin diferite acțiuni de la cele mai simple până la cele mai complexe, deoarece este singurul care ne oferă o stare de relaxare, doar atunci când privim și simțim pădurile verzi și răcoroase.

---

¹ Facultatea de Economie Agroalimentară și a Mediului, Academia de Studii Economice din București, alexandru.postolache04@gmail.com

Biodiversitatea Județului Prahova.

Din cauza unei diversități aparte de habitate și biotopuri, Județul Prahova este înzestrat de o bogată floră și faună sălbatică, din care cu greu lipsesc relictul glaciare, speciile rare și speciile de importanță comunitară, însă din cauza presiunii apărute din partea activităților antropice mai exact: solicitarea extinderii teritoriului intravilan, anumite proiecte pentru dezvoltarea turismului în zonă sau alte activități tradiționale, precum exploatarea lemnului sau pășunatul, riscăm restrângerea zonei pentru multe dintre aceste specii. Cu toate acestea de menționat sunt câteva cadre naturale care au o capacitate excepțională pentru patrimoniul Prahovei, din cauza rezistenței anumitor plante și animale în zonă ca de exemplu: Pădurea din Plopeni, Pădurea de mesteacăm Măneciu, Pădurea Glodeasa, Lacul Bâlbăietoarea sau stanca Tohani (Rusali, 2013, p7) .

Cu toții știm că teritoriul ca peisaj nu poate fi despărțit de aspectul său fizic clar, iar cunoașterea acestuia trebuie implementată prin evidențierea elementelor materiale și cele structurale care îl alcătuiesc, introducând habitatele naturale și ecosistemele într-un spațiu. Printre cele mai importante caracteristici în vederea protejării mediului se regăsește și înfăptuirea regimului de ocrotire pentru zonele naturale care includ o floră și o faună deosebită. De-a lungul timpului au fost identificate în fondul forestier al Județului Prahova, 620 de unități amenajistice , care dețin terenuri deteriorate sub acțiunea factorilor antropici sau naturali. Pentru îmbunătățirea parcelor degradate de pe raza întregii zone, prin reîmpădurire, se obligă executarea anumitor plantații cu diferite specii: măceșul cultivat, cireșul amar, salcâmul. Odată cu scoaterea investițiilor din fondul forestier se modifică și suprafața pădurilor, deci în majoritatea cazurilor defrișarea învelișului vegetal cu înlocuirea categoriei de folosință a respectivului teren (Cocean, Vlăsceanu și Negoescu, 2002, p. 98) .

Chiar dacă cei care beneficiază de aceste retrageri din fondul forestier sunt obligați de lege să ofere în schimb alte suprafețe de teren pentru a se reîmpădurii, localizarea acestora se află de cele mai multe ori pe raza altor județe și de aici apare deficitul de fond forestier. Indiferent de cât de mult se compensează cu alte terenuri în vederea obiectivelor realizate, se pierd fâșii de pădure destul de valoroase și durează o bună perioadă de timp (zeci de ani), pentru a obține din nou aceleași funcții ecologice care s-au pierdut prin defrișarea zonei respective. Așadar, chiar dacă suprafața de fond forestier își păstrează aceleași caracteristici, habitatele nu se mai recuperează, iar în cele mai dese cazuri o defrișare de pădure în zona montană este înlocuită cu reîmpădurirea de alte specii pe o zonă de câmpie, rezultând clar un declin nefavorabil asupra ecosistemului (Cocean, Vlăsceanu și Negoescu, 2002, p. 101).

Presiuni antropice asupra biodiversității-Acoperirea terenurilor

În zilele noastre biodiversitatea suferă importante modificări atât din punct de vedere al cadrului natural prin folosirea terenurilor care sunt deținute de păduri pentru a reduce poluarea, cât și din punct de vedere economic prin totalitatea suprafețelor care sunt cultivate pe anumite terenuri agricole în zonele cele mai favorabile prin prisma climatului. O importanță deosebită este reprezentată de cunoașterea modului prin care se acoperă și se utilizează terenurile pentru diferite acțiuni legate de dezvoltarea economică și socială, pierderea acestora și degradarea altor habitate. Modalitatea prin care se ocupă terenurile este influențată în mod direct de modul în care se utilizează aceasta și împreună sunt rezultatul celor mai multe modificări care apar și la nivel planetar, mai exact cele climatice. Întrebuințarea terenurilor și modificarea acestora produce și, totodată, afectează direct schimbul de gaze cu efect de seră între atmosferă și ecosistem. De cele mai multe ori factorii determinanți în schimbarea utilizării tuturor terenurilor în funcție de diferite scări spațiale și temporale sunt clima tehnologia și economia. Când unui teren i se schimbă utilizarea acestuia

de regulă se asociază cu schimbarea în acoperirea terenurilor și o schimbare grupată cu emisiile de carbon. Un bun exemplu poate fi următoarea situație: prin defrișarea unei păduri depozitele de carbon de deasupra solului fie sunt eliminate ca produse, fie se întorc înapoi în atmosferă prin anumite descompuneri microbiene.

Toate rezervele de carbon existente în sol vor fi și ele afectate, în funcție de tratamentele aduse ulterior solului. În urma compensării, aceste rezerve de carbon care se află în biomasa de deasupra solului pot suferi din nou creșteri.

Potrivit lui Chris Hughton (1991), acesta a evaluat șapte feluri de schimbări ale terenurilor și utilizări ale acestora, în funcție de cantitatea de carbon eliberată și avem următoarele:

- Schimbarea condițiilor ecosistemelor de tip natural la terenurile care au culturi permanente specifice;
- Modificarea condițiilor ecosistemelor din cadrul natural pentru deplasarea culturilor;
- Înlocuirea ecosistemelor naturale a pășunilor;
- Părăsirea terenurilor fragmentate și a pășunilor;
- Recoltarea materiei lemnoase;
- Înființarea unor noi plantații de pomi.

Se observă că suprafața de teren cultivată este în continuă scădere, pajiștile au luat locul câmpurilor cu cereale existente odinioară și numărul de animale din zonă este cu mult mai mic față de cât se apreciază în mod normal. Toate acestea au dus și la anumite consecințe prin care s-a reevaluat utilizarea terenurilor existente în văile județului, datorat faptului că o mare parte din aceste furaje necesare pe timpul iernii se cultivatează în apropierea acestor zone. S-au luat și alte măsuri ca de exemplu construirea infrastructurii de irigații, îmbunătățirea drumurilor, dezvoltarea agroturistică în zonele de deal și de munte, inclusiv construcția de hoteluri și a pârtiilor de schi. Ne dăm seama de aici că ființa umană este pionul principal în acest joc al naturii. Acesta încearcă să își îmbunătățească viața prin degradarea spațiului natural, uneori în mod inconștient (Câdea și Bran, 2001, pp. 196-197)

Suprafața fondului forestier din anul 2007 până în anul 2014 a înregistrat o scădere de la 147.862 la 144.185, mai exact cu 30% din suprafața întregului județ. În prezent avem o suprafață existentă de 693 de ha de regenerare a pădurilor, dintre care 365 de ha au fost regenerate artificial. În următorii 5 ani se preconizează până la 90 de ha regenerate artificial și aproximativ 283 de ha regenerate prin md natural în baza programelor desfășurate anual de tăieri prevăzute în proprietatea publică de stat.

Direcția silvică din Județul Prahova întrunește pentru dezvoltarea sectorului silvic:

- Trei perimetre prin care se ameliorează terenurile deja degradate, mai exact o suprafață de 117 ha;
- Un total de 1266 ha rezervații naturale de semințe dintre care 500 de ha reprezentate de rășinoase;
- Șase pepiniere disponibile în permanență pentru puietii de rășinoase care însumează o suprafață totală de 5 ha;
- Cinci pepiniere disponibile în mod regulat pentru arbuștii de foioase, acestea având o suprafață totală de 59 ha;
- 30 de pepiniere în cantoane proprii pentru puietii de foioase și rășinoase;
- 10 ha de culturi special create pentru pomii ornamentali de Crăciun;
- 9 ha de plante ornamentale pentru locuința proprie (arbori sau arbuști).

Datorită faptului că terenul care este propus pentru agricultură este unul limitat și din datele statistice rezultă că este necesară o dezvoltare a terenurilor în alte scopuri în afară de cele agricole, mărește presiunea antropică asupra mediului înconjurător și împropățează

concurența pentru spațiul disponibil care există. În tabelul următor se observă schimbarea peisajelor și a ecosistemelor din Județul Prahova:

Tipul de teren	Suprafața (ha)
Suprafața naturală (neschimbată de ființa umană) consacrată refacerii resurselor esențiale ale vieții.	Existența a 45.095 ha de păduri care nu sunt incluse în reglementările producției (acestea incluzând zonele naturale protejate, 9,56%).
Întinderea agricolă pentru obținerea alimentelor de consum.	24.162 de ha reprezentând 58%.
Zona care include pădurile producătoare de celuloză și lemn (sfera economică).	99.072 de ha reprezentând 21%.
Spațiul destinat construcțiilor (industrie, cai de comunicare, așezări umane).	54.062 de ha reprezentând 11,44%.

Sursa: prelucrări proprii după Hughton, pag. 9

Tabelul 1. Structura terenurilor

Din tabelul de mai sus se poate observa că totalul suprafețelor agricole destinate construcțiilor este de 328.224 de ha ceea ce înseamnă un procent de 69% dintr-un total de 471.600 ha al teritoriului administrativ județean, indicând un grad ridicat de antropizare a mediului natural din județ și puternice presiuni asupra acestuia. Se poate menționa faptul că deși dezvoltarea economică este aducătoare de beneficii, este în același timp nesustenută prin degradarea pe care o aduce mediului, astfel că prosperitatea nu depinde numai de consumul social, ci și de funcționalitatea corectă a mediului, de aceea trebuie să existe un echilibru între consumul de resurse și nevoile economice care apar (Păun, 2012, p.14). În măsura în care se dorește dezvoltarea economică a județului este necesară o analiză asupra tuturor factorilor privind sacrificarea suprafețelor naturale și trebuie să se țină cont mai mult de utilitatea obiectivelor, decât de câștigul economic imediat. Despăduririle au un impact vizual destul de puternic mai ales în rândul trecătorilor, al turiștilor care de obicei vin în astfel de vacanțe pentru a observa minunatele bogății ale naturii, iar lipsa acestora poate crea un cadru dezolant în fața lor, chiar dacă vorbim doar de păduri, pentru că acestea compun trunchiul compact al unei imagini de ansamblu. Modificările aduse pădurilor prin factorii generați de om sunt în mare parte create pentru a aduce beneficii economice, neprivind în sfera largă care pe termen mediu și lung afectează ceea ce s-a creat în prezent. Astfel de modificări au loc atunci când sunt create culoare pentru facilitarea transportului pe cablu, mai exact cel de telescaun, bineînțeles în scop turistic și să nu uităm nici de pârtiile de schi care pentru a fi create se sacrifică o bună rezervație naturală (Cândeș și Bran, 2001, p. 214).

Alte locuri afectate antropic sunt cursurile râurilor de apă, prin construirea anumitor microhidrocentrale care afectează și modifică traseul de curgere al apei, la rândul său afectând deplasarea faunei de tip acvatic, ducând până la restructurarea albiei râului și forțând uneori modificarea clară a acestuia. Tot în județul Prahova se practică și se dezvoltă de o bună vreme un număr destul de mare de perimetre în urma cărora se exploatează balast, pietriș, nisip din albiile râurilor de dimensiuni mici. Reconstrucția ecologică are de suferit din aceste cauze pentru că se poate modifica structura albiei, iar terenul și vegetația suferă schimbări majore atunci când balastierele introduc lucrări complexe pentru reamenajare.

Modificările făcute de om duc la degradarea spațiului în care locuim dacă nu se pune în balanță fiecare aspect care dorește să fie implementat fie el de orice fel. Într-adevăr ne bucurăm atunci când confortul ne satisface dorințele, însă de cele mai multe ori acest lucru se întâmplă cu prețul naturii și asta datorită lipsei de interes pe o perioadă îndelungată, deoarece

noi nu privim în ansamblu anumite lucruri și le caracterizăm ca fiind importante pentru momentul prezent, lăsând la o parte viziunea și aspectele naturii care pentru moment ne dă impresia că nu poate fi atât de rau.

Zonele naturale protejate din Județul Prahova

Pe întreg teritoriul al județului Prahova se identifică șapte arii de interes național conform Legii nr.5, din anul 2000 mai exact:

Nr. crt	Denumire	Localizare	Suprafață (ha)
1	Parcul Natural Bucegi care include: <ul style="list-style-type: none"> • Abruptul Prahovean • Locul fosilifer Plaiul Hoților • Munții Colții lui Barbeș 	Prahova Sinaia, Bușteni Sinaia Sinaia	8322 din care: 3478 6 1513
2	Arinișul de la Sinaia	Sinaia	1,037
3	Tigăile din Ciucaș	Comuna Măneciu	3
4	Muntele de sare Slănic	Slănic	2

Sursa: Prelucrări proprii după Legea nr.5, din 2000

Tabel 2. Structura teritorială

Primele trei rezervații din tabelul alăturat se află într-o zonă protejată inclusă într-o categorie superioară sub denumirea Parcul Natural Bucegi, a cărei circumferință s-a stabilit prin HG nr. 230/2003. Acest parc natural își desfășoară activitatea pe teritoriul a trei județe, și anume Prahova, Brașov și Dâmbovița, iar suprafața ocupată de județul analizat fiind de 8.322 de ha. Zonele care au fost menționate mai sus nu acoperă în totalitate elementele naturale, deoarece atât în interiorul lor, cât și în afara acestora anumite habitate și specii de interes național sunt amenințate. Un loc ce reprezintă de asemenea interes național este și Pădurea Plopeni, deoarece deține elemente naturale specifice și adăpostește o categorie vegetală endemică în România și anume *Peucedano rocheliani-Molinietum coeruleae*², întâlnită și în Țara Hațegului și Banat. Locul este caracterizat prin mlaștini care dețin un substrat de argilă, iar nivelul apei freatică este destul de ridicat Arinișul de la Sinaia are o localizare situată în exteriorul luncii râului Prahova, aflându-se la baza unui versant. Muntele de sare de la Slănic, chiar dacă a dispărut în urma unor cauze naturale reprezintă în continuare o arie geologică deosebită, construit pe un suport de sare, el este în continuare un adăpost pentru diferitele și numeroasele specii de floră și faună din județ, dar totodată și din întreaga țară (Cocan și Filip, pp. 13-15).

Pădurile cvasivirgine și cele virgine sunt deosebite prin modul în care s-au păstrat conservate, de aceea prezintă și cel mai mare interes prin arboretele pure specific acestora cu dimensiuni neîntâlnite la condițiile ecologice destul de sărace din zonă. Împărțirea acestor păduri s-au menținut și din cauza condițiilor și localizării acestora în locuri greu accesibile omului, mai exact în văile adânci din Munții Ciucaș. Din cauza faptului că pădurile naturale au dispărut în cea mai mare parte a Europei, ele fiind înlocuite cu plantații, existența lor în țara noastră, provoacă un interes îndreptățit. Se cunoaște faptul că doar în munții Bucegi există 36 de tipuri naturale de pădure. Cele mai remarcabile arborete sunt cele de pâlcurile de tisă, de zadă, zâmbru, tufișurile de jnepeni care în cele mai multe cazuri ascunde una dintre

² Specia endemică *Peucedanum rochelianum* este caracteristică asociației *Peucedano rocheliani – Molinietum coeruleae* Boșcaiu 1965, asociație endemică în România.

cele mai rare și mai căutate specii de arbuști din România și anume *Lonicera coerulea*. Atât în Munții Ciucaș cât și în Bucegi apar pe alocuri fragmente de habitat asemănătoare tundrei alpine, care este unică în Europa prin compoziția sa florală.

Deasupra orașului Sinaia, înspre Munții Baiului, specialiștii de la Institutul de Biologie din București au identificat în interiorul pădurii de fag o subclasificare vegetală nouă pentru țara noastră care poartă numele de *Fag-Scopolia carniolica* care este o plantă toxică și este folosită în scopuri terapeutice. Bazinul Văii Doftanei mărginit la Est de Munții Grohotiș și la Vest de Munții Baiului, deține un număr impresionant de habitate, depășind cu succes masivele muntoase din apropierea sa. Pădurea Glodeasa a fost certificată de către Institutul de Biologie București, ca fiind un cadru de o valoare excepțională prin numărul mare de habitate. În comuna Valea Doftanei se află pădurea „Foile Verzi” renumită pentru specia de măslin oriental ce crește în zonă. În apropierea comunei Valea Doftanei se află și pădurea “Paltinu Lac”, care adună specii arboricole: platinul de pădure, pinul neted, jugastru, larice.

Având în vedere toate cele afirmate mai sus se poate spune faptul că suprafața ariilor care sunt protejate în județul Prahova nu este în deajuns pentru apărarea tuturor elementelor naturale, care au fost identificate de-a lungul timpului prin diferitele cercetări existente. Există și anumite zone precum Poiana cu narcise,, Piatra Verde-Slănic care îndeplinesc condițiile și își asumă drepturile de a fi declarate rezervații natural și sunt reprezentate din punct de vedere faunistic, geologic sau floristic.

CONCLUZII

În urma studiului analizat a presiunii antropice asupra spațiului silvic din Județul Prahova, s-a constatat faptul că situația actuală nu este una tocmai favorabilă și mai sunt multe de îndeplinit pe această latură. Este absolut necesar ca întreaga rețea de arii protejate să fie funcțională conform standardelor Uniunii Europene. Cu toate aceste aspecte, autoritățile și instituțiile publice manifestă un interes tot mai mare atunci când vine vorba de zonele protejate. Este evident faptul că de la an la an specialiștii în domeniu dețin mai multe cunoștințe și aceștia au devenit interesați să acceseze fondurile europene care sunt consacrate în sectorul de protecție a naturii, fapt ce reiese din cererile de finanțare tot mai des întâlnite în ultima perioadă de timp.

Ținând seama totuși de relațiile de interdependență dintre componenta calitativă și cea cantitativă a biocenozelor urmărind prin comparație zonele impurificate și cele curate se poate spune că în antropizarea spațiului silvic Prahovean a existat o creștere treptată a nivelului de acțiuni umane care au dus la degradarea zonei forestiere:

- O majorare asupra terenurilor și a artificializării acestora prin diferite construcții ce s-au format, anumite servicii ori rețeaua de infrastructură implementată;
- Luarea unor decizii care nu au un fundament suficient în ceea ce urmărește localizarea proiectelor de tip rezidențial, a construcțiilor în cea mai mare parte, a serviciilor sau a căilor de acces.
- Controlarea privind comportamentul social deficitar în incluziune cu situațiile de mediu, la nivel de grup, dar și individual, atât în aria decizională, cât și în cea civică.

În contextul antropizării spațiului silvic acesta are nevoie de o mai bună relaționare cu ființa umană și să o facă să înțeleagă că îi oferă o gamă largă de “ produse finale”, dacă și ea la rândul său se îngrijește de aceasta. Întodeauna în natură trebuie să existe acel echilibru aici incluzând toate aspectele de ordin economic, social sau natural.

BIBLIOGRAFIE

Cândea, M. și Bran, F. (2001) *Spațiul geografic românesc*. București: Editura Economică.

Cocean, P. și Filip, S. (2008) *Geografia regională a României*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.

Cocean, P., Vlăsceanu, G. și Negoescu, B. (2002) *Geografia generală a turismului*. București: Editura METEOR PRESS.

Păun, I.O. (2012) Structura agrară actuală a României – o mare (și nerezolvată) problemă socială și economică a țării. București.

Rusali M.A. (2013) *Dezvoltarea economică a ruralului în România. Concepte și evaluări*. Cluj: Edit Digital Data.